

„UŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ” w Województwie Świętokrzyskim

W miesiącu listopadzie i grudniu 2005 r. na zlecenie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego zostały przeprowadzone badania ESPAD mające **na celu pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, oraz identyfikację i pomiar czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu, jak podaży.** W badaniu poruszono kwestie:

- dostępność do substancji psychoaktywnych, zarówno w wymiarze fizycznym jak psychologicznym,
- gotowość do podjęcia prób z tymi środkami,
- przekonania na temat ich szkodliwości,
- doświadczenia w zakresie problemów związanych z ich używaniem.

Badaniem objęto dwie grupy młodzieży – młodzież urodzoną w 1989 roku i 1987 r. Założono, że 95% tej młodzieży uczęszcza do szkół, w zdecydowanej większości do trzecich klas gimnazjów i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, zasadnicze szkoły zawodowe).

Wykonawcą badania był Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.

Z przedstawionego raportu wynika iż, tytoń paliło chociaż raz w życiu 57,6% gimnazjalistów i 73,2% uczniów ze starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 19,0% uczniów z grupy młodszej i 40,0% ze starszej. Wśród uczniów, którzy podejmowali próby palenia można wyróżnić grupę osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu. Należy do niej 28,3% młodszych uczniów i 23,5% starszej młodzieży. Warto także zauważyć, że 16,0% badanych z pierwszej grupy i 33,2% z drugiej paliło w ciągu swojego życia 40 razy lub więcej. Ta grupa młodzieży to osoby, których doświadczenie z paleniem przekroczyło fazę eksperymentowania.

Napoje alkoholowe w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło 74,0% uczniów z młodszej grupy i 87,7% uczniów starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle powszechne, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 44,4% piętnasto-szesnastolatków i 64,5% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych

przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz upiło się 15,3% uczniów z młodszej kohorty i 24,7% ze starszej kohorty. W czasie całego życia ani razu nie upiło się 51,3% uczniów młodszych i 28,5% uczniów starszych.

Prezentowane wyniki badania pokazują, że wśród piętnastolatków picie alkoholu stało się normą, co wskazuje na przemiany obyczajowe w zakresie używania alkoholu przez młodzież i może budzić niepokój spoglądając na rzecz, czy to z perspektywy zdrowia publicznego, czy norm prawnych.

Picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem przyjęto za wskaźnik względnie częstego używania alkoholu. Jakikolwiek napoje alkoholowe w tym czasie piło 44,5% uczniów z grupy młodziej i 64,5% uczniów z grupy starszej. Należy przypomnieć, że badanie było realizowane w listopadzie - okres ostatnich 30 dni przypadał zatem na październiki listopad, w zależności od tego kiedy, który z badanych wypełniał ankietę. Okres ten nie obejmował zatem świąt, karnawału, czy wakacji, które jak można przypuszczać szczególnie sprzyjają okazjom do picia.

Rozpowszechnienie używania alkoholu okazało się stosunkowo słabo zróżnicowane ze względu na płeć, i to tylko w przypadku wskaźników aktualnego picia oraz względnie częstego picia.

Zarówno palenie tytoniu, jak picie napojów alkoholowych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Wyniki badania wskazują na znacznie wyższy poziom rozpowszechnienia używania substancji legalnych, niż nielegalnych.

Zwraca uwagę wysoki odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek używali leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza (15,9% z młodziej kohorty i 18,3% ze starszej kohorty). Sięganie po te leki jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż wśród chłopców.

Wśród substancji nielegalnych relatywnie najwyższym rozpowszechnieniem cechują się konopie indyjskie. Chociaż raz w ciągu całego życia używało ich 13,1% młodszych uczniów i 27,9% starszych uczniów. Na drugim miejscu wśród substancji nielegalnych są wśród uczniów gimnazjów grzyby halucynogenne – 3,4%, a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – amfetamina (9,1%).

Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka ponad 9,3% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 18,3%. Kolejne

miejsca zajmują, w przypadku młodszych uczniów, amfetamina, grzyby i halucynogenne, a starszych amfetamina i ecstasy.

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 4,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 9,8% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów. Na tym tle dostępność substancji nielegalnych jest oceniana znacznie niżej.

Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji.

Poziom akceptacji dla używania poszczególnych substancji jest znacznie zróżnicowany. Sporadyczne picie jest powszechnie akceptowane, natomiast używanie substancji nielegalnych spotyka się generalnie z większym potępieniem niż picie alkoholu czy palenie tytoniu. Należy odnotować, że marihuana i haszysz są przez młodzież traktowane bardziej liberalnie niż inne substancje nielegalne.

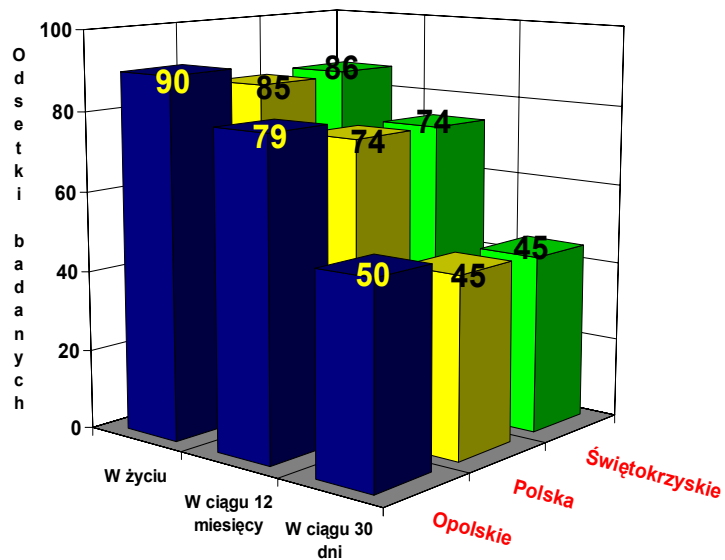
Zarówno uczniowie trzecich klas gimnazjów, jak i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych w 67%-76% uczestniczyli w poprzednim roku szkolnym w zajęciach profilaktycznych w szkole. Większość z uczestniczących dostrzega wpływ zajęć profilaktycznych, przynajmniej na sferę swoich przekonań w kwestii używania narkotyków. Analiza używania substancji w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem w podziale na uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych oraz nieuczestniczących wykazała mniejszy odsetek pijących napoje alkoholowe w tej pierwszej grupie, ale tylko w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Porównanie wyników uzyskanych w Województwie Świętokrzyskim z wynikami równocześnie zrealizowanego badania ogólnopolskiego oraz badania w Województwie Opolskim wykazało nieco mniejszy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych takich jak marihuana, amfetamina czy ecstasy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych Województwa Świętokrzyskiego. Odnotowano również nieco niższy poziom dostępności substancji nielegalnych oraz wyższy zasięg działań profilaktycznych w szkołach.

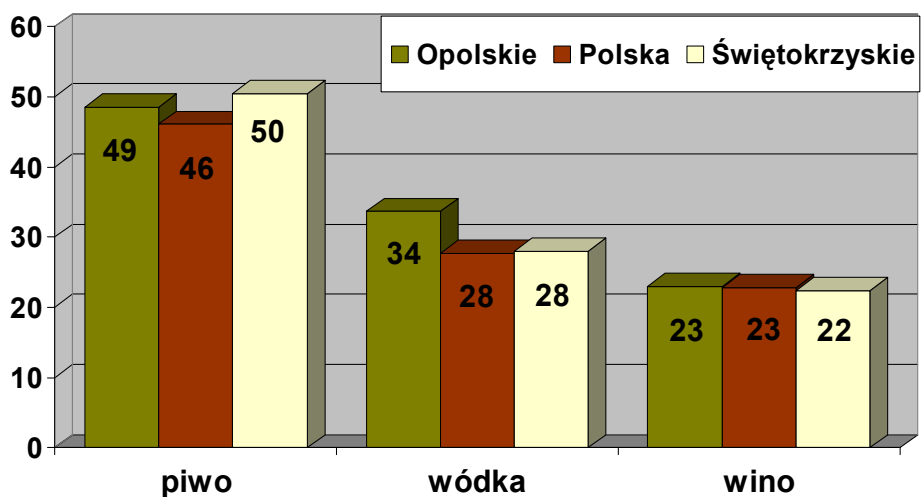
Taki obraz konsumpcji tytoniu, alkoholu i narkotyków kształtuje się w świetle wybranych wyników raportu z badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży naszego województwa.

WYKRESY

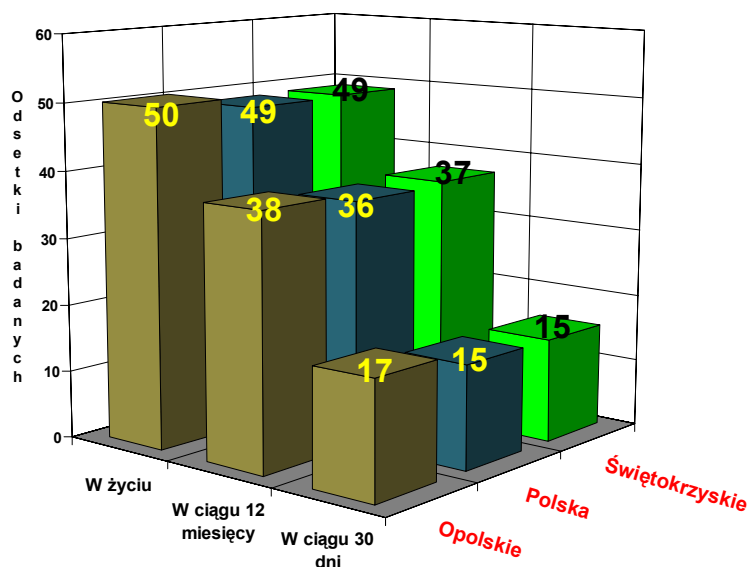
Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy pili napoje alkoholowe:

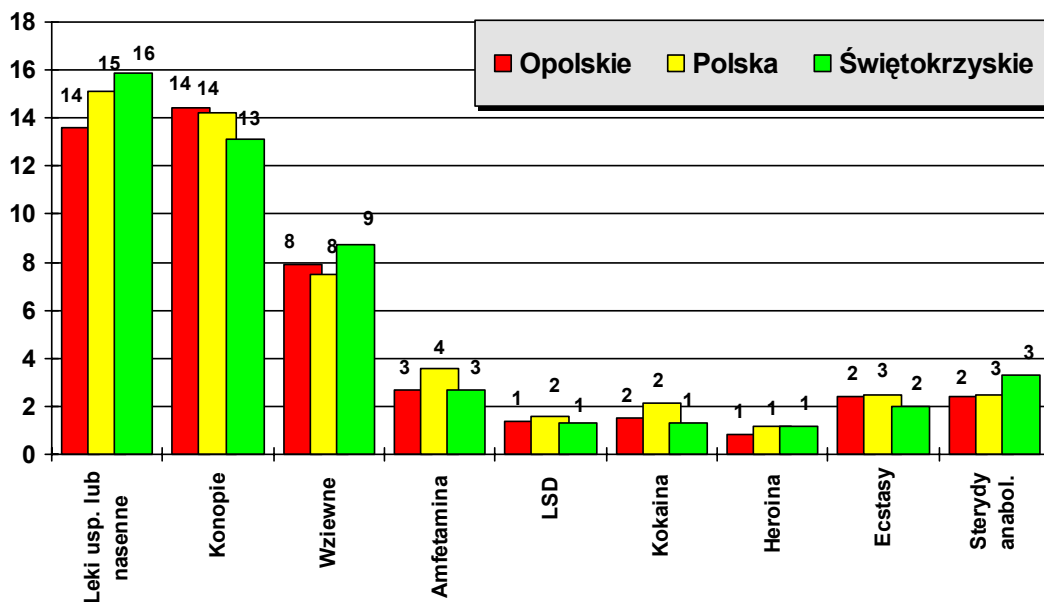
Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy w czasie 30 dni pili:

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy upili się:

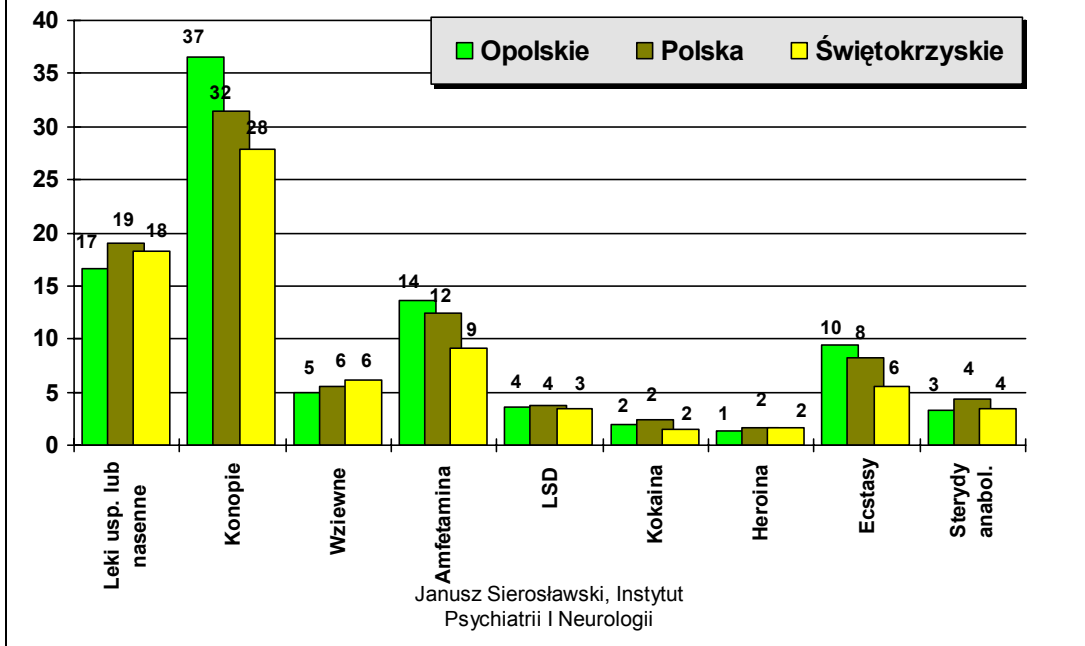

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy używali poszczególnych środków chociaż raz w swoim życiu

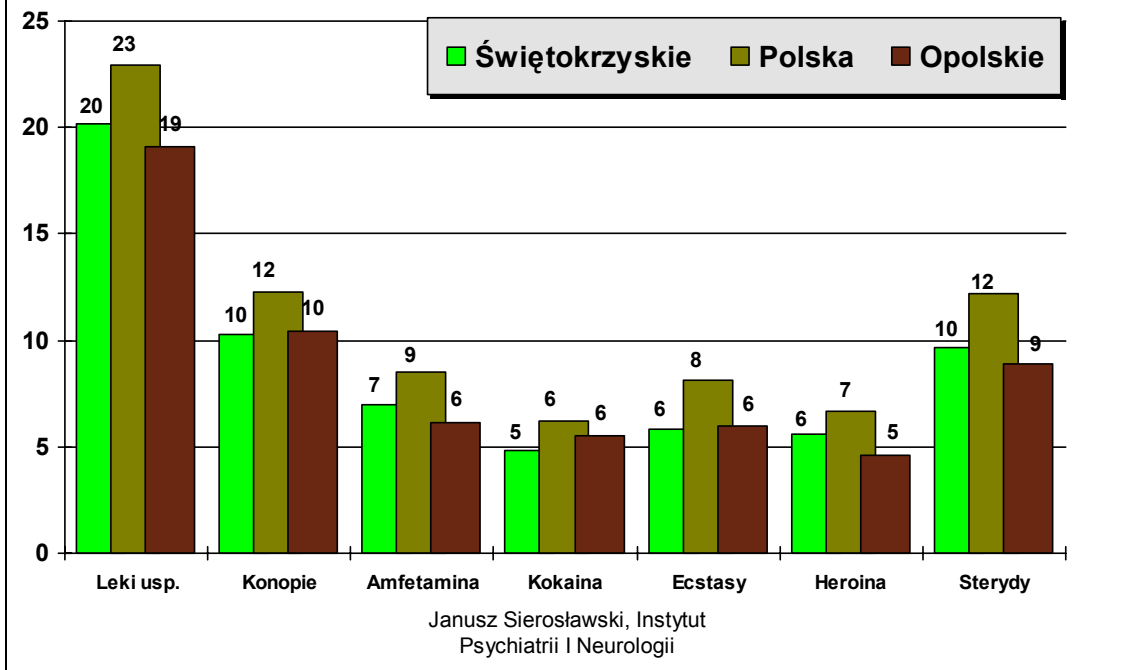

Janusz Sierosławski, Instytut Psychiatrii i Neurologii

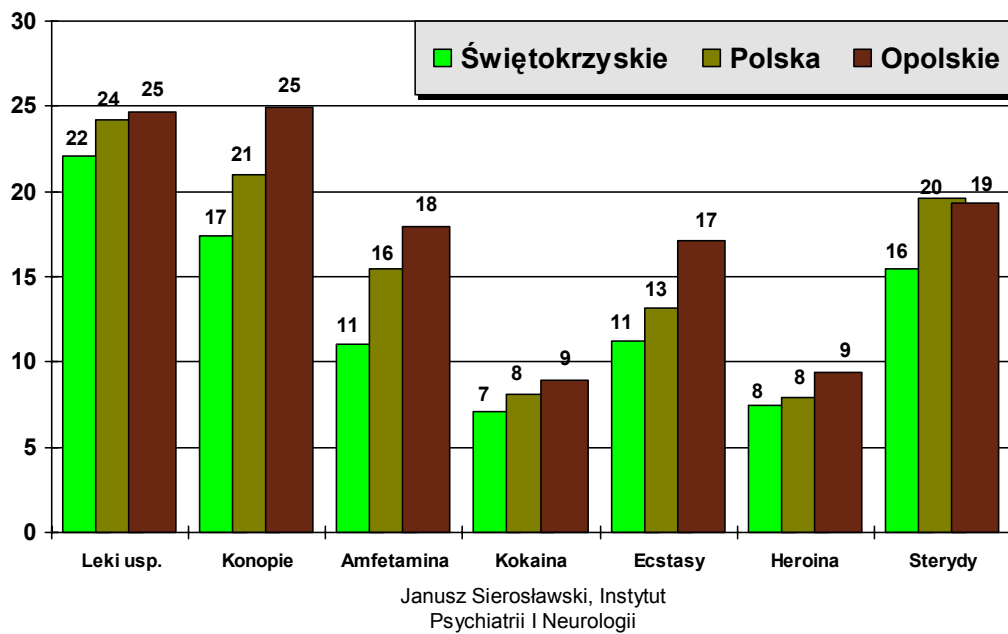
Odsetki uczniów w wieku 17-18 lat, którzy używali poszczególnych środków chociaż raz w swoim życiu

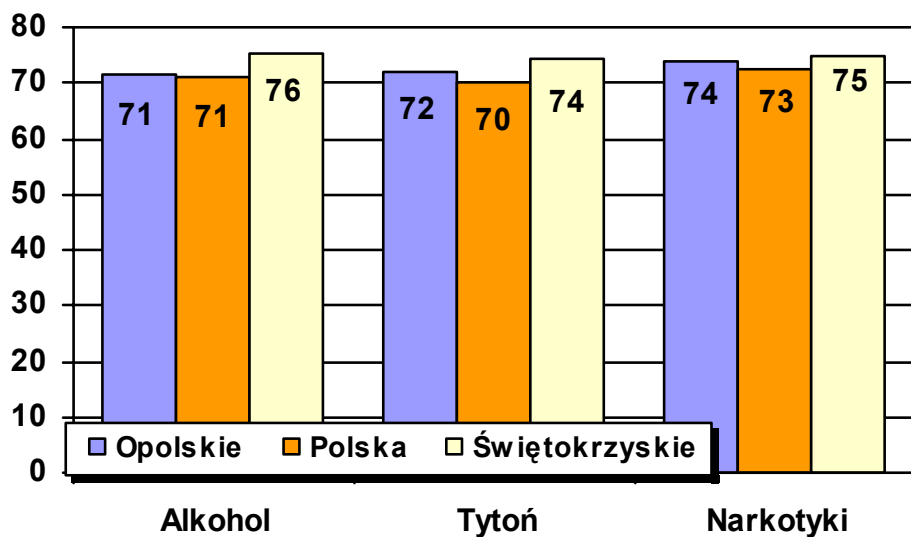
Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy uznali poszczególne substancje za bardzo łatwe do zdobycia

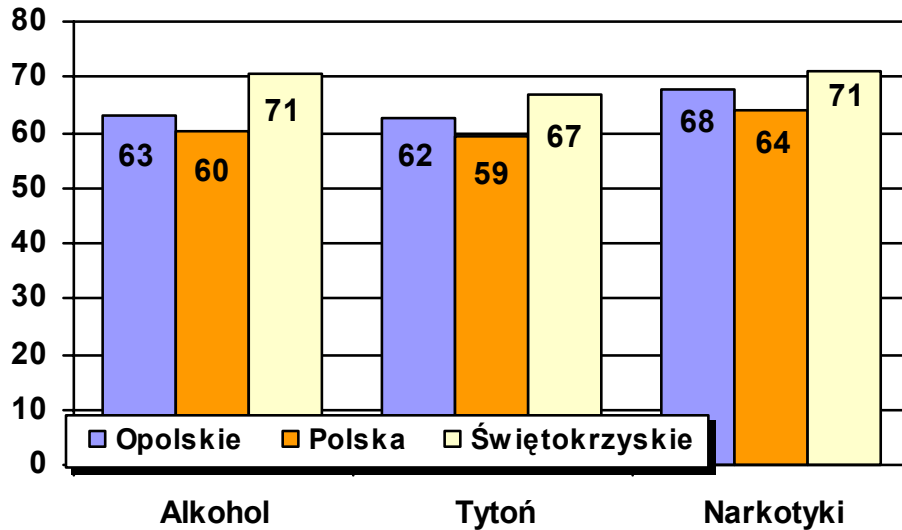
Odsetki uczniów w wieku 17-18 lat, którzy uznali poszczególne substancje za bardzo łatwe do zdobycia

Udział w zajęciach profilaktycznych w czasie poprzedniego roku szkolnego - odsetki uczniów klas III gimnazjów

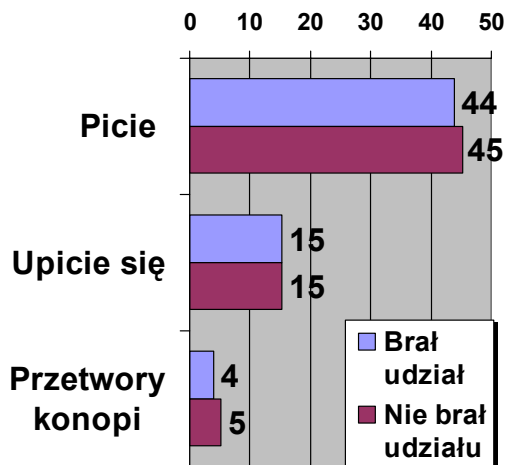

Udział w zajęciach profilaktycznych w czasie poprzedniego roku szkolnego - odsetki uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych

Udział w zajęciach profilaktycznych w szkołach, a używanie substancji w czasie ostatnich 30 dni

III klasy gimnazjów

II kl. szk. pogimnazjalnych

